

DE BA

ZUIN

Stemmen uit „De Gereformeerde Kerken in Nederland.”

(Ten voordeele van de Theologische School te Kampen.)

Toel II : 1a, Blaast de bazuin!

Vrijdag 3 Augustus 1900.

Dagg. I : 4, Is het voor u liever wel de tijd / dat gij woont
in uwe gewelfde huizen, en zal dit huis worst zijn?

Dit blad verschijnt des Vrijdags. Prijs per 3 maanden, fr. per post f 1.50. Voor Oost-Friesland en Amerika f 1.75. Voor Z.-Afrika f 1.75. Abonnementen buiten het Rijk moeten per kwartaal vóórruit worden betaald. Afzonderlijke Nrs 12½ ct. Advertentiën van 1—10 regels f 1; elke regel meer 10 cts. Boekh.-advertentiën 3/2 maal.

UITGEVER:

G. PH. ZALSMAN,
KAMPEN.

Advertentiën en Bestellingen vrachtfrij te adresseeren aan den
UITGEVER G. PH. ZALSMAN te KAMPEN. — Kerkelijke Berichten en Stukken
der Medewerkers aan den REDACTEUR, dHr. C. MULDER te KAMPEN. —
Binnenlandsche Ruilbladen, Inzendingen Stukken en Werken ter recensie
aan den HOOFDREDACTEUR, DR. H. BAVINCK te KAMPEN. —

Officiële Kerkelijke Berichten enz.

PLAATSELIJKE KERKEN.

OOSTBURG, 22 Juli 1900. Heden, na den morgendienst, maakte Ds A. van der Linde van Schoondijke de gemeente bekend, dat onze Leeraar Ds W. Goedhuys een beroep heeft ontvangen van de kerk te Weesp B.

Namens den Kerkeraad,
J. CATSMAN, Scriba

BEETGUM, 22 Juli 1900. Hedenmiddag nam onze geliefde Herder en Leeraar Ds J. Koppe afscheid van deze gemeente met tot tekst gekozen te hebben Matth. 28 : 20. Is hij in deze gemeente ruim 3½ jaar met ijver en toewijding werkzaam geweest, ZEW. is ook ten rijken zegen gesteld en zelf gezegend geworden. De Koning der kerk, die hem ons ontnam en der gemeente van Ierseke schonk, verleene hem genadiglijk, wat hij als een getrouw dienstknecht behoeft.

Namens den Kerkeraad,
S. J. VAN TUINEN, Scriba

OVERSCHIE 25 Juli 1900. Beroepen te Barneveld Ds J. Gispert te Overschie.

Namens den Kerkeraad,
A. VAN DIJK, Scriba

WESTER-EMDEN, 25 Juli 1900. Onze geachte en algemeen beminde Leeraar Ds J. Sijbesma maakte j. l. Zondag aan de gemeente bekend, dat ZEW. een roeping had ontvangen van de kerk te Terschelling.

Namens den Kerkeraad,
J. KUIJERS JR., Scriba

WATERGRAAFMEER, 25 Juli 1900. Schonk de Heere ons ruim een jaar geleden in Ds A. H. Gezelle Meerburg voor het eerst een eigen Herder en Leeraar, thans aan den avond van 25 Juli was wederom een blijde stonde aangebroken, waar wij het voorrecht hadden het nieuwe kerkgebouw voor het eerst in gebruik te mogen nemen. ZEW. koos tot onderwerp zijner treffende rede Exod. 20 : 24b. De Leeraar hield verder toespraken tot de afgevaardigden der zusterkerken van Amsterdam en Bienen, den gemeenteraad, die met Burgermeester en alle leden deze samenkomst bijwoonde; voorts werd een woord van waardering den ontwerper van het kerkgebouw Architect Theod. Kuipers, zoomede aannemer, opzichter en werkliden, die dit werk zoo uitnemend uitvoerden, terwijl ook de geveer van het fraaie kerkorgel in hartelijke bewoordingen daarvoor werd dank gezegd. Ds. de Gaay Fortman van Amsterdam sprak daarna een slotwoord en eindigde met dankgebed, waarna de gemeente Ps. 72 vers 11 zong.

A. WITTMAN, Scriba

HALLUM, 29 Juli 1900. Alhier is beroepen de Welcerv. heer B. v. d. Berg te Sliedrecht. Geve de Heer ZEW. een keuze te doen in zijn gunst, en tot ons te komen, is de hartelijke wensch der gemeente.

Namens den Kerkeraad,
W. BROUWERS, Scriba

NIEUW-DORDRECHT, 29 Juli 1900. Heden werd alhier, onder leiding van onze geachten Consulent Ds. Huls van Nieuw-Amsterdam, met algemeene stemmen tot Herder en Leeraar beroepen, de Candidaat R. Schoemaker te Latten. Wij

hopen, dat ZEW. volle vrijmoedigheid moge vinden eerlang tot ons over te komen.

Namens den Kerkeraad,
H. TEN HOOR, Scriba

WINSUM, (Gron.) 29 Juli 1900. Beroepen bij de Geref. kerk alhier Ds. S. H. Groeneweld van Marrum. Moge de Heere ZEW. licht en wijsheid geven om eene Hem welbehagelijke keuze te doen; zij het dat wij spoedig mogen hooren, dat de algemeen begeerde Leeraar deze roeping wensch op te volgen.

Namens den Kerkeraad,
H. D. V. D. KOOIJ, Scriba

ANDIJK, 29 Juli 1900. Gelijk wij gewenscht en gedacht hadden, is geschied, want hedenmorgen maakte onze geachte Leeraar Ds. J. v. der Sluis de gem. bekend, dat ZEW. met alle vrijmoedigheid voor de roeping van de kerk te Grijskerke had bedankt. Gode zij de eer, en ruste 's Heeren zegen in ruime mate op dit besluit.

Namens den Kerkeraad,
J. A. SLUIS JR., Scriba

IERSEKE, 29 Juli 1900. Het was heden voor de kerk van Ierseke een blijde dag. Na 15 maanden herderloos te zijn geweest, mochten onze oogen weer onzen Leeraar zien. Na in het morgenroep tot zijn dienstwerk te zijn ingeleid door ZEW's vader Ds. A. Koppe van Zuidwilde met eene rede naar aanleiding van 't Evang. v. Joh. 1 : 43a verbond zich de van Beetgum tot ons overgekomen Leeraar J. Koppe in den middagdienst aan onze kerk met het tekstwoord Efez. 3 : 14—19. Beide godsdiensttoefeningen werden door een talrijk en aandachtig gehoor bijgewoond. De oudste onderling was de tolk der gemeente, toen hij Ds. Koppe en zijn gezin een hartelijk welkom toespreekte, en de gemeente zong ZEW. staande de bekende zegenbede uit Ps 134 toe.

Namens den Kerkeraad,
D. SCHIPPER, Scriba

P. S. Alle stukken voor deze kerk voortaan te zenden aan Ds J. Koppe.

WIJHE, 29 Juli 1900. God heeft bij ons wat groots verriocht! Dit moge de roem van Wijhe's kerk wel zijn; zij mocht heden van haren geliefden Leeraar hooren, dat hij een ernstige overweging voor de roeping naar Gronau's kerk had bedankt. De gemeente sprak haar blijdschap uit door haren blijvenden Herder het 3e vers uit Ps. 134 toe te zingen. De Heere geve bij verdere voortgang, voorganger en gemeente zijnen heilrijken zegen, en vervulle ook spoedig den wensch van de in dezen teleurgestelde kerk te Gronau.

Namens den Kerkeraad der Geref. kerk,
G. PRUIS, Scriba

WILDERVANK, 30 Juli 1900. De kerkeraad der Geref. kerk alhier werd dezer dagen zeer verblijd door te vernemen, dat wijlen de heer D. H. Venema, die tot op zijn dood onderling der kerk was, aan de kerk had gelegateerd de som van vijf duizend gulden, en aan de diakonie de som van twee duizend, van welke laatste som jaarlijks de rente moet bestemd worden voor 't Chr. Geref. schoolonderwijs alhier. Gode de eere.

Namens den Kerkeraad,
Ds. T. OEGEMA, Praes.
J. R. BROUWER, Scriba

OOST- en WEST-SOUBURG, 30 Juli 1900. Gisteren maakte onze geliefde Leeraar Ds. C. B. Schoemakers aan de gemeente bekend, eene roeping te hebben ontvangen van de kerk te Groningen A. Het is de hartelijke wensch en bede van gemeente en kerkeraad, dat zijn arbeid onder ons nog moge voortduren en dat de hand geleid niet gebroken, maar integendeel nauwer moge aangehaald worden.

Namens den Kerkeraad,
K. ALLAANT, Scriba

NIEUW-VENNEP, 30 Juli 1900. Gistermorgen na de godsdiensttoefening maakte onze geachte Leeraar Ds. J. Dekker de gemeente bekend, dat ZEW. voor de roeping der Geref. kerk van Herwijnen heeft bedankt. De Heere drukke het zegel zijner goedkeuring op dit besluit.

Namens den Kerkeraad,
P. VERKUL, Scriba

WIJERDEN EN RIJSEN, 31 Juli 1900. Op Zaterdag 28 Juli werden kerkeraaden en gemeenten van Wijerden en Rijsen ten eerste verblijd, daar zij van hun beroepen en algemeen begeerden Herder en Leeraar Ds M. Onendag te Zevenbergen, bericht ontvingen, dat hij na ernstige en biddende overweging onze eenparige roeping aannam. Ruste 's Heeren onmisbare zegen op dit besluit, en moge Hij Leeraar en gemeente in zijne gunst samenbrengen, en verder door zijne daden verblijden.

Namens de geemb. Kerkeraaden,
R. DASSELAR, Scriba

CLASSEN.

Classis Leiden.

Op verzoek van twee kerken zal de a. s. Classicale vergadering te Leiden één dag vervroegd worden, en dus D. V. gehouden worden Woensdag 8 Augustus, ten negen ure.

Namens de roepende kerk te Rijnsburg,
W. B. RENKEMA, Pred.

Classis Meppel.

Vergadering der Classis op Dinsdag 14 Aug. a. s. Behalve de gewone punten van het Agendum behandelend van het Rapport der Commissie in zake de tucht op de doopleden.

Herinnerd wordt aan de collecten voor de Theologische School en de kas E. B. P.

Namens de roepende kerk,
A. VAN DIJK, Praeses.
S. BOOY, Scriba

Hollandscheveld, 31 Juli 1900.

Classis Stadskanaal.

De Classis Stadskanaal vergadert 29 Augustus e. k. Storting voor Em. pred. verzorging, Inw. Zending en Theol. School.

W. FORKENS, Corr.

ONTVANGSTEN.

Vooreen Kerkgebouw te Terwispe

Van de Ger. gem.	Nieuw-Lekkerkerk	f 5.00
te Schiedam B	Bolsward A	- 5.00
Hugowaard	Stroobos	- 10.00
Maassluis B	Ten Post	- 5.00
Oosterzee	Huizen	- 3.00
Bodegraven	Pieterburen	- 5.00
Velp A	Wilsom	- 1.00
Sybrandaburen e. a.	Handen A	- 7.52
en Goinga e. a.	Grootegast	- 5.00
Oppenhuizen	Marum	- 2.50
Schiermonnikoog	Ambt Vollenhove	- 5.50
Wanswerd	O. N. Wetering	- 6.00
Veenendaal		- 5.00

N. B. De gift vermeld Amsterdam f 5 moet zijn Ds. B. van Schelven Amsterdam f 5.

P. A. SMILDE, Pen.

Heerenveen, 28 Juli 1900.

Voor de Theologische School.

Baambrugge 1/2 coll. nog van '99	f 4.94
Baambrugge item	- 6.24
Breukelen item	- 9.00
Mijdrecht 1/2 Coll. f 6.56	Tienhoven 1/2 Coll. - 4.54
Baambrugge	- 4.57
Vinkeveen	- 4.13
Loenen	- 3.25
Vreeland	- 3.63
Velp A	- 19.12

Corrigendum: Velp B (zie vorige Bazuin) niet f 71,71 maar f 11,71

Voor de Uitbreiding.

Door br. C. Mulder te Delft, Corr. voor Delft, de contrib. van J. van Oel Jr. f 2, H. Schram f 1, P. Lugtigheid f 10, Ds. G. Wielenga f 2,50, Mej. de Wed. Ort f 2, F. Eigenraam f 2,50, J. Makkes f 1, Geref. Kerkeraad f 25, L. Streng f 1, J. Streng f 1, A. J. de Boo f 1, M. Streng f 1, P. C. Giesse f 5, J. W. Giessen f 5, Giften: Hannemayer f 5, Ds. W. f 2,50.

De Penningmeester

van de Theologische School,
DR. H. FRANSSEN.

Zwolle, 28 Juli 1900,

Potgietersingel 120.

Voor de Zending o. Heid. en Moh.

Door Ds Postema te Warfsum, in 't kerkz. f —, 10 en van eenige Catechis. f —, 52½, te zamen	f —, 62½
Van A. Gruijs Sr. te Zaandam v.d. opbr. van gebr. postzegels	- 2.00
Door Ds. Meijer te Marum, opbr. over 3 maanden van in de gem. rondgaande busjes (ex port)	- 14,41
Door Ds. Koopmans, 1/10 v/h van 30 Juni 1899 tot 1 Juli 1900 aan bijdragen en coll. der kerk A te Sneek bijgebracht	- 40.00
Pinkstercollecte: Marum (ex port) f 12,64½, Hollandscheveld	- 14,88
Doebergh, 28 Juli 1900.	B. DE MOEN, Quaeator.

OPENBARE BELIJDENIS.

III.

Geheel op dit voetspoor wilde ook Voetius, dat men handelen zou. Hij wil, dat de plechtige belijdenis geschiedt, hetzij in de gewone vergadering der kerk, of ook voor de opzieners in tegenwoordigheid van vele getuigen. Dan moet in den geheelen Catechismus worden onderzocht en stipulatiën afgevraagd. Daarom geeft hij een viertal vragen aan:

a. Verklaart gij, de leer onzer kerk, voorzoover gij haar geleerd, gehoord en beleden hebt, te houden voor de ware en zaligmakende leer, overeenkomende met de Heilige Schrift? Antwoord: ja.

b. Belooft gij, door de genade Gods in de belijdenis van die zaligmakende leer volstandig te zullen blijven en in haar te zullen leven en sterven? Antwoord: ja.

c. Belooft gij, overeenkomstig deze gezonde leer, vroom, eerlijk en onberispelijk steeds uw leven te zullen inrichten en uwe belijdenis met goede werken te zullen versieren? Antwoord: ja.

d. Belooft gij u aan de vermaning, terechtwijzing en kerkelijke tucht te willen onderwerpen, indien het geboorde (wat God genadiglijk verhoede) dat gij u in leer of leven kwaamt te misgaan? Antwoord: ja.

Aan deze stipulatie en belofte zal de Dienaar zegen en gebed verbinden, dat God, die dit goede werk door zijne genade begonnen heeft en tot dusverre geleid, het in hen bevestige en meer en meer volmakte tot den dag van Christus.

Als dus de vraag gesteld wordt, met welke beginselen dient bij het afnemen van de Openbare Belijdenis te worden gerekend, dan sta voorop, dat in geen enkel opzicht ook maar in het geringste de gedachte worde in de hand gewerkt, dat hiermee een derde, zij het zwakkere sacramentele handeling wordt ingeschoven tusschen Doop en Avondmaal. Het is geen handeling, die zelf een eigen inhoud heeft en van welke dus eenige kracht uitgaat, afzonderlijk aan te geven. Het is het slot der catechese en de publieke verklaring, dat zij, die hier optreden, voor het eerst tot het Avondmaal zijn toegelaten.

Dan worde, hoe men de ceremonie ook inrichte, altijd duidelijk gehandhaafd, dat zij niet meer of minder is dan toelaten tot des Heeren disch, met al de verplichtingen daaraan verbonden. Belijdenis doen en van der beginne af, gelijk het, helaas, nog in vele gemeenten in het Zuiden geschiedt, van den disch des Heeren wegblijven, sluit elkaar uit.

En hierbij wil ik nog, waar men de publieke handeling behouden wil, een derde beginsel stellen.

Waar men de publieke handeling houden wil, dat wil zeggen, waar men de Openbare Belijdenis handhaaft in eene gewone vergadering der gemeente op den Zondag. Het zou kunnen in een publieke vergadering van den kerkeraad. De publieke handeling, gelijk die nu gewoonlijk plaats heeft, toch, zou m. i. geheel achterwege kunnen blijven.

De kerkeraad heeft toezicht te oefenen en tucht over degenen, die door den Doop leden der kerk zijn, gelijk dat op de jongste Synode onzer kerken ook nog bijzonder is geaccenseerd. Hij heeft de roeping in de catechese het zaad der gemeente in de belijdenis en het leven der kerk

in te leiden en, als de geestelijke rijpheid voor het Avondmaal is gebleken, de toelating tot dit sacrament te geven. Wanneer door een catechisant de toelating tot het Avondmaal begeerd wordt, dan heeft de kerkeraad een onderzoek in te stellen naar de kennis der leer en naar het leven, om na dit onderzoek al dan niet tot het Avondmaal toe te laten. Wordt het toezicht op de Doopleden goed geoeft, dan is zelfs afkondiging der namen onnoodig. In grotere gemeenten, waar de raad der kerk niet steeds van alle handelingen goed op de hoogte kan zijn, zou dit echter wel aanbeveling verdienen. Maar duidelijk moet het allen zijn, dat de handeling op de vergadering van den kerkeraad afdoende is. In die vergadering zouden dus ook de vragen kunnen gedaan worden, die nu publiek geschieden. Alleen van de sacramenten geldt het, gelijk van de bediening des Woords, dat zij in publieke vergadering der geloovigen moeten uitgericht worden. Heeft men dus de publieke ceremonie van Openbare Belijdenis in het midden der gemeente, dan is dit alleen een verplaatsing van het slot der handeling

en niet geheel de handeling zelve.

Hiermee wordt echter niet uitgesproken, dat het is af te keuren, de Openbare Belijdenis te behouden. Mits men, en dat is het andere beginsel, waarop straks werd gedoeld het karakter van den Gereformeerden cultus in al zijn eenvoud beware. Zooveel het kon, beperkten de Gereformeerden altijd de liturgische handeling, opdat duidelijk uitkwame: het is een samenkomen van God met zijn volk, waarin dan ook alleen datgene plaats hebben moet, wat God daarvoor aanwees, en op eene manier, dat nooit de aandacht van het object van den cultus, God zelf, worde afgeleid, of ook het middel der onderwijzing, Gods eigen Woord, worde achtergesteld.

Vandaar dat ook groote eenvoud het rituele gedeelte van de vergadering der geloovigen kenmerkt. Geen verschillende gewaden, geen crucifixen, geen beelden, geen schilderijen, geen koorzang, geen rei- of beurtzang, geen knielen, geen responsorïen enz. Calvijn schreef in 1553: hoe minder ceremoniën, hoe beter. De bijgeloofigheid wordt door het vernieuwvuldigen daarvan bevorderd. Maar voorts ried hij ook aan, dat men geen

al te groot gewicht aan deze dingen hechten zou en er met name geen twisting om teweegbrengen.

Als dan ook de Gereformeerden algemeen de eene of andere ceremonie behielden, zooals bv. de handoplegging, wanneer iemand voor de eerste maal tot Dienaar des Woords wordt bevestigd, dan is het altijd met de nadrukkelijke verzekering, dat zulk eene ceremonie niet noodzakelijk is, geen bijzondere gaven mededeelt, en alleen behouden is om het gewicht der bediening te doen uitkomen en de algeheele afzondering van den persoon voor dit werk te symboliseren. Zoo staat het ook met de publieke belijdenis van hen, die voor de eerste maal tot het Avondmaal zijn toegelaten.

BIESTERVELD.

VRIJE EXAMENS.

De aanneming van het amendement-Lohman heeft aan de bijzondere gymnasia het jus promovendi verschaft.

Als deze gymnasia aan sommige eischen der wet voldoen, hebben zij het recht, om, na het ten overstaan van Gecommitteerden met goed gevolg afgelegd eind-examen, een diploma uit te reiken, dat den toegang tot de universiteit ontsluit.

Sommigen in onze kringen zijn voor deze gunstige beschikking wel dankbaar, maar zij zijn er toch niet door voldaan.

Hun ware een staats-examen liever geweest, waaraan alle leerlingen van openbare en bijzondere gymnasia zich zonder onderscheid hadden te onderwerpen.

Ons dunkt, ten onrechte.

Tegen staats-examens bestaan verschillende ernstige bezwaren. Indertijd zijn ze voor de leerlingen der gymnasia in gebruik geweest. Maar men is er van teruggekeerd, omdat men algemeen van de bezwaren en gebreken, die er aan verbonden waren, overtuigd was.

Heel veel kans bestaat er dan ook niet, dat men eerlang tot dit met opzet verlaten en algemeen veroordeelde stelsel terugkeeren zal.

Bovendien zou de invoering practisch vele hinderpalen ontmoeten. Om van de groote kosten te zwijgen, welke aan zulk een staats-examen verbonden zouden zijn, — het zou vanwege het groot aantal examinandi zoo lang duren, dat zowel tijd als beschikbare krachten, om te examineeren, althans onder de hoogleeraren niet te vinden zouden zijn.

Men beroepe zich daartegen niet op de wijze, waarop de eind-examens bij de hogere burgerschool worden afgenomen. Want behalve dat er in aard en doel van burgerschool en gymnasium een groot onderscheid bestaat, er is zeker geen enkele leeraar, die het verdedigt, dat leerlingen van eene burgerschool voor eene gansch vreemde commissie examen afleggen. Allen achten het wenschelijk, dat in de commissie althans enkele leeraren zitting hebben van die burgerschool, waaraan respectievelijk de leerlingen onderwezen werden.

Ook de arts-examens worden in den regel afgelegd voor een commissie, bestaande uit die hoogleeraren, wier onderwijs aan de universiteit genoten werd.

En hier is ook alles voor te zeggen. Examens van leerlingen eener lagere, middelbare en hogere school zijn in de eerste plaats school-examens en moeten dat blijven.

Wel kan er, indien al deze examens school-examens blijven, misbruik van gemaakt en bedrog bij gepleegd worden. Maar dit blijft toch altijd het geval. De strengste wijze van examineeren voorkomt nooit alle mogelijkheid van bedrog, en kweekt dit in zekeren zin te meer, naarmate zij meedoogenlozer toegepast wordt. Bovendien is er geen overwegend bezwaar tegen, om de school-examens onder controle te stellen, gelijk bij de gymnasia geschiedt door Gecommitteerden vanwege de Regeering. En wanneer deze tegenwoordig te weinig te zeggen hebben, kan hun recht en bevoegdheid worden uitgebreid.

Maar wenschelijk en noodig is, dat de examens in den regel door de leerlingen in hun eigen school en voor hun eigen leeraren worden afgelegd.

Dat is een recht van leerlingen en leeraren beide, voortvloeiend uit de zelfstandigheid, welke de school in het volksleven inneemt. Bij de universiteit voelt ieder dat nog. Propaedeutische, kandidaats- en doctorale examina worden afgelegd in de faculteit voor de hoogleeraren, wier colleges men gevolgd heeft. Totdusver deed niemand den voorslag, om aan de faculteiten dit examenrecht te ontnemen. En het is niets dan een ondoordachte eisch, dat de verwerving van den doctoralen graad in eene of andere wetenschap afhankelijk worde gemaakt van een geslaagd examen voor eene algemeene, gansch vreemde staatscommissie.

En datzelfde geldt, zij het ook in mindere mate, van de lagere en middel-

bare scholen. Bij de examens is de zelfstandigheid der school, de vrijheid van het onderwijs, het recht der wetenschap betrokken.

Bovendien, de eigen leeraren, die de discipelen kennen en jarenlang hebben gadegeslagen, weten veel beter, wat er in hen inziet en kunnen veel beter uit hen te voorschijn brengen, wat zij vergaderd hebben, dan eene commissie van vreemde personen, die niets doet dan examineeren.

Examineeren is eene kunst, waarbij het veel meer daarop aankomt, dat men de leerlingen kan doen openbaren wat zij weten, dan dat men hen en zichzelf van hun onkunde overtuigt. Want dat kan ten slotte iedereen. Om goed te examineeren, is persoonlijk contact, is sympathie, is liefde onmisbaar.

Examens buiten de school voor eene vreemde commissie kunnen misschien enkelen weren, die anders toegelaten zouden zijn. Maar zij zijn hard en onbillijk tegenover die leerlingen, die alles vóór hebben, wanneer zij naar het werk van een jaar, en alles tégen, wanneer zij naar het werk van een paar uren beoordeeld worden.

Maar wat het ergste is: examens buiten de school voor eene vreemde commissie drijven de studie in eene verkeerde richting, ondermijnen den lust tot onderzoek, doen jagen naar het grootste aantal punten bij een examen als de hoogste eer, en doen aan de vrijheid der wetenschap tekort.

Natuurlijk behouden ook staat en kerk en maatschappij tegenover de school hunne rechten. Zij kunnen aan de school-examens al dan niet een zeker voorrecht verbinden (bijv. den effectus civilis); zij kunnen de school-examens intact laten maar daarnaast zelve een eigen onderzoek instellen, gelijk de kerken bijv. doen in hare classieke examina.

Maar de school heeft in het belang der wetenschap ook hare examina te handhaven.

En daarom is het amendement-Lohman het beste, wat er thans in het belang der bijzondere gymnasia gedaan kon worden. Want dat amendement stelt ze in het jus promovendi met de andere gymnasia gelijk, en behoudt toch hunne zelfstandigheid. Het voorkomt, dat de gymnasiale studie een africhtingssysteem voor het staats-examen worde. En het laat de bijzondere gymnasia vrij, om zich in leerplan en methode van onderwijs naar eigen beginselen zelfstandig te ontwikkelen, en dus *bijzondere* gymnasia te blijven.

Daarbij is dan het ideaal, niet dat alle bijzondere gymnasia openbare worden, maar omgekeerd, dat de openbare het karakter der bijzondere aannemen.

BAVINCK.

DE GEMEENSCHAP DER HEILIGEN.

XIX.

EERT EEN IEGELIJK.

1 Petr. 2 : 17a.

Vergenoegde de Schrift zich, met ons te bevelen om vader en moeder te eeren, alsmede koningen en machthebbers, dan zouden wij tegen dat gebod niets inbrengen. Maar als Petrus zegt: eert een iegelijk — zien wij verward op; dit: een iegelijk — gaat ons te ver. Laat ons trachten het misverstand weg te nemen, dat zijn woord, dank onze kortzichtigheid, tusschen hem en ons verwekt. Men begripte Petrus niet verkeerd; als hij ons gebiedt om een iegelijk te eeren, wil hij dit woord niet opgevat in zijn sterksten zin, waarbij het betoon van onderdanigheid en hulde in zich sluit. Zóó kan men natuurlijk niet allen, maar slechts zijne meerderen eeren. Het woord eeren heeft echter ook een zwakkeren zin, dien van iemand met achting behandelen. In dezen zin gebruikt Petrus het hier; zeggen wil hij, dat wij elken mensch de schuldige beleefdheid zullen bewijzen. Hij beveelt ons alzoo in den grond hetzelfde, wat Paulus Rom. 12 : 10 aldus uitdrukt: met eere de een den ander voorgaande, of, gelijk zich ook laat vertalen, elkan- der voorgaande in eerbetoen. Toch is er een onderscheid; terwijl Paulus zijne vermaning beperkt tot het verkeer met de broederen, raakt Petrus' woord onze betrekking tot den mensch in het gemeen. Gemakkelijk is de hier opgelegde plicht waarlijk niet. Waren wij zelve volmaakt, dan zou het ons geene moeite kosten om een iegelijk te eeren; leefden wij onder volmaaktten, dan zou de glans der heiligheid, die van hen afstraalde, ons van zelf het hoofd voor hen doen buigen. Maar wij leven in eene wereld, waarin zelfs de beste tegenvalt, en zelve zijn wij niet nederig genoeg om de onvolmaaktten te eeren. Toch neemt Petrus hierom zijn woord niet terug. Hij weet, dat hij spreekt tot lieden, die een vermaak hebben in den wille Gods, een beginsel van gehoorzaamheid, en een Geest, die in hen niet rusten zal, vóór zij volmaakt zijn in het goede. Daarbij wil hij het onmogelijke of onuitvoerbare niet. Werd ons geboden dieren te eeren, dan zou men met recht kunnen klagen, dat het on-

natuurlijke geboden werd. Maar Petrus roept ons om menschen te eeren. Al is het nu waar, dat niet alle menschen de natuurlijke hoedanigheden of de geestelijke gaven bezitten, die eere afdwingen, ze weten toch aan elken mensch iets, dat ons nopen moet hem eere te geven. Men zegt, dat de strenge Joden op het kleinste stukje papier, dat op den weg lag, niet wilden trappen, wijl er mogelijk de naam van God op geschreven kon zijn. Laat ons met deze angstvalligheid onze winste doen, en er door geprikkeld worden om niemand te verachten, wijl op elken mensch de naam van zijn Maker te lezen staat. De mensch is het beeld van God, en al is dit beeld misvormd geworden, toch geldt het altijd nog voor beeld van God. Heeft iemand geene genade, toch allicht eenige gave; want evenals er niemand is, die in alles uitmunt, zoo is ook niemand zoo laaggezonden, dat er niet iets uitnemends aan hem zou zijn. Maar al was iemand ook zoo laag gezonden, dat er geen spoor van iets, dat goed of schoon heet, aan hem te vinden was, dan hebt gij nog in hem het geslacht te eeren, waartoe hij behoort, het geslacht van God. Acht in hem de menschheid, aange- merkt als het geslacht van God, en doe het te meer, omdat onze natuur in den persoon van Christus vereenigd is met de Godheid. Zijn wij van deze gedachte doordrongen, dan zullen wij in elken mensch eeren, wat er te eeren valt. Dan zullen wij niemand met smadelijke woorden of spotachtige blikken verachten. In den geringsten slaaf, ja ook in onzen bittersten vijand zullen wij de Goddelijke heerlijkheid eeren; kunnen wij iemand niet behandelen naar de waardigheid van zijn persoon, dan zullen wij hem behandelen naar de waardigheid zijner natuur. Helaas! in plaats van naar dezen regel te wandelen, zijn de meeste menschen onverdrotten bezig om elkander in minachting te brengen, alsof zij, door hunne naasten te verlagen, zichzelf verhoogden. Er is ouder en in de wereld nog wel iets dat op het eeren der menschen gelijk; heeft niet het eigenbelang talloze vormen van beleefdheid in het leven geroepen? Maar als gij de eere, die de beschaafde menschen elkander geven, nauwkeurig beziet, zult gij spoedig bemerken, dat zij niet beantwoorden aan den door Petrus gestelden eisch. Eeren zij een iegelijk? Neen, maar alleen hunne meerderen, om wier gunst zij werven, en hunne gelijken, van wie zij eere terugontvangen; maar hunne minderen verachten zij. Hen, die zij in hun aangezicht eeren, brengen zij achter hun rug in verachting, zoodra zij hun vijandig worden; ja, zelfs dan reeds, als zij geene eer van hen terugontvangen; blijkt er niet uit, dat hun eerbetoen berekening is? Er is wel een welgemeend eeren van menschen in de wereld; maar het is even onheiligh als welgemeend. Dat zien wij aan hen, die het genie vereeren; zij meenen wel, wat zij doen, en zondigen nochtans, omdat zij aan het schepsel de eere geven, die alleen aan God toekomt. Hoe zelden eert men God in den mensch! Wat steekt dan de ware Christen niet gunstig tegen den wereldling af! Het was geene overdrijving, toen iemand dit getuigenis van hem gaf: hij plaatst zichzelf zoo laag, dat het een ander moeielijk is hem nog lager te plaatsen, en daar hij een ander liever geëerd ziet, dan zichzelf, zoo vermijdt hij allen twist, die zoo lichtelijk uit de aanmatiging voortkomt. Aan zulk eene gezindheid echter komt men alleen door hartvernieuwende genade. Zal een mensch er toe komen om een iegelijk te eeren, dan moet genade hem dalen doen tot het laagtepunt, waarop hij erkent, dat er geene eere op hem rust, die in zijne verdienste wortelen zou. Eere is er ongetwijfeld aan den mensch; er is reden voor, dat Petrus gebiedt om een iegelijk te eeren, maar deze ligt uitsluitend in de omstandigheid, dat het Gode behaagde den mensch eenigszins tot weerschijsen zijner heerlijkheid te stellen. God alleen is de eer van den mensch, de glans aan den mensch, de kroon op den mensch; God alleen. Denk Hem van u weg, en er blijft niets meer aan u te eeren over, dan aan een handvol stof. Wie dat door genade leerde inzien, voelt zich door de eere, welke anderen hem toebrengen, niet geleid, en laat er zich niet door in de hoogte steken. Want hij weet, dat de eere, die men hem toebrengt, eigenlijk God raakt; daarom brengt hij haar tot Hem, als tot den gene, aan wien alle eere gericht is. Ook verheugt hij zich in de eere, die hem toegebracht wordt, als in eere, die Gode wordt gegeven; hijzelf heeft geleerd, slechts om Gods wil welbehagen te hebben aan zijne persoonlijke heerlijkheid door de menschen. Dit heiligt zijn wille om geëerd te worden van de menschen, geëerd door zijne kinderen, geëerd in zijn ambt, geëerd van de maatschappij; want Hij wil God

aan zich geëerd zien, niet zichzelf. En bijaldien hem zijne eere onthouden wordt, zoo smart het hem, niet om zijns zelfs wil, maar omdat God in hem niet aan zijne eere gekomen is. Zoo valt hij zelf er tusschen uit. Eere ontvangen wordt op dit heilig standpunt slechts een in ontvangst nemen van wat Gode toekomt, met de bedoeling om het Hem over te brengen. Eere geven aan anderen wordt op dit heilig standpunt een eere-geven aan God, in den mensch, wien Hij aangewezen heeft als den naast-aangewezen om ze in ontvangst te nemen. Heil den mensch, die zich en allen slechts in God ziet; hij wordt er voor de beide klippen van menschenverachting en menschenvergoding door bewaard. Stonden allen op dit heilig standpunt, de beschaving zou verzekerd zijn.

V. ANDEL.

VOLKSNODEN.

Zal de ontworpen Vereeniging tot Christelijke Verzorging van Zenuwlijders tot stand komen?

Wij wenschen het van heeler harte. Niemand heeft tegengesproken wat de voorloopige Commissie — zie Nos. van 1 en 22 Juni — heeft gezegd van de dringende behoefte aan een afzonderlijke en krachtige Vereeniging voor Zenuwlijders. De woorden van aanbeveling, waarmede enkele bladen de plaatsing der Circulaire en de Concept-Statuten hebben vergezeld, en ook het woord van opwekking van Ds. J. N. Lindeboom in dit blad, No. van 6 Juli, bewijzen wel, dat het veelomvattend plan, waarmede de Commissie zich wendt tot de Christenen, in 't bijzonder tot die van Gereformeerde belijdenis, instemming en weerklaak vindt in vele harten.

Daarom zijn wij niet zonder hoop, hoewel er eenige reden is van vreeze, als wij zien op het betrekkelijk klein getal personen en Corporatiën, die tot nu toe zich hebben aangemeld als voorloopig toetredend op den gelegden Gereformeerden grondslag.

Dat klein getal moet beduidend grooter worden, zal de aanstaande Algemene Vergadering van leden en afgevaardigden van Corporatiën, kunnen overgaan niet maar tot de stichting eener Vereeniging, doch ook tot het aanvangen en flink aanvatten van den arbeid, door te besluiten o.a. tot den aankoop van terrein, het bouwen van Tehuizen en het uitschrijven eener leening van de daarvoor benodigde gelden.

Die vergadering zal D.V. gehouden worden te Utrecht, in de eerste week van September. Waarschijnlijk zal reeds de volgende week de Agenda in de bladen kunnen verschijnen.

Omdat die Vergadering eene stichtingsvergadering is, en er, wat de leden betreft, nog geen sprake kan zijn van afvaardiging, hebben allen die vóór of op de vergadering toetreden, recht van stemmen. Dat dit recht nog al iets beduidt, blijkt terstond als men er op let, dat in die vergadering o.a. de Statuten moeten worden vastgesteld en een Bestuur benoemd.

Vergissen wij ons, als wij meenen dat menig broeder en zuster en menige Kerkeraad of Diaconie en Vereeniging wel genegen is tot medewerking, maar tot nu toe zonder opzet heeft nagelaten zich aan te melden? Broeders, zusters, nalatigheid is gewis niet zoo erg als onlust en onverschilligheid, maar — zij kan toch ook de beste zaak bederven, het uitnemendst plan doen mislukken. O, die traagheid, die onopmerkzaamheid, dat altijd-den tijd-hebben van sommige menschen; die slappe en onbezieldde, geestdoovende, manier van doen en laten, welke, helaas, ook wel broederen kenmerkt, die voorgangers in alle goed werk moesten wezen. O, die trage handen en slappe knieën, die matte oogen en zelfgenoegzame zielsgestalten, houden zooveel goeds in het Koninkrijk Gods tegen!

Broeders, zusters, 't is niet onze zaak, maar de zaak van den Heere, onzen God, uit Wien, door Wien en tot Wien alle ware barmhartigheid met de ellendigen is. Waarom zoo menig blad, dat toch inderdaad geen overvloed heeft van stof, geen enkel artikel wijdt, of zelfs geen enkelen regel druks, aan zulk een roependen nood en zulk een dringend, en de zaak voorbereidend, geroep om belangstelling, zal het zelf moeten verantwoorden. Maar ook ieder Christen voor zich, ieder Corporatie die den Naam van Christus noemt, heeft zich rekenschap te geven voor het aangezicht van God, waarom men al, of niet, of nog niet, zijn hand en hart heeft uitgestrekt tot bevordering dezer goede en noodige zaak en tot steun der broederen, die reeds lang e veel tot voorbereiding gearbeid hebben.... Gelooft gij dat, lezer, lezeres? Moge het spoedig blijken dat gij het waarlijk gelooft! Dan zal uw geloof zich ook openbaren als een geloof in en door de liefde werkende.

Ieder die niet gaarne deel zou hebben aan de verantwoordelijkheid voor een mogelijk mislukken van het plan, tengevolge van niet

genoegzaam betoonde deelneming, maar integendeel medebidden en medewerken wil tot de stichting van een bloeie, frische, krachtige Vereeniging voor Zenuwlijders, haaste zich dan nu nog met de kennisgeving van zijne voorloopige toetreding, aan Ds. A. VAN ANDEL te HEERENVEEN. En wie kan, kome op de Algemene Vergadering.

Om het belang der zaak, dat te meer dringt wijl de tijd vóór de Alg. Verg. voorts kort is, verzoeken wij aan de Christelijke bladen, en ook aan alle lezers en lezeressen, dat zij dit woord van inlichting en aandrang gelieven voort te zeggen. Opdat de Commissie spoedig de wolke als eens mans hand" moge zien aangroeien tot een zware wolke, die in de Alg. Vergadering een overvloedigen regen der ontferming uitgiet!

Zegt het voort!

L. LINDEBOOM.

P.S. Wie ter kennismaking en verspreiding een of meer ex. van de Circulaire en de Concept-Statuten begeert, kan die op aanvraag, gratis bekomen bij Ds. van Andel bovengenoemd.

Politieke Beschouwingen.

Stonden verleden week de zaken voor de Zuid-Afrikaanders zoowel in den Vrijstaat als in de Transvaal goed, thans is er een donkere schaduw gevallen over het Oostelijk deel van den Vrijstaat, die misschien ook in de Transvaal haar uitwerking niet zal missen.

In 't Oosten of zoo men wil Noord-Oosten, van den Vrijstaat stond tusschen de Roode en Wittebergen hoog en afgezonderd nog een commando-Vrijstaters onder generaal Prinsloo. Nadat de Wet hun had verlaten, hadden zij zich krachtig weten staande te houden tegenover een groote overmacht van Engelschen, ondanks veel gebrek en barre koude. Geslacht hadden zij bijna niet bij zich, maar een talrijke vrouwen- en kinderschaar hadden zij te voorzien en te beschermen. Doch de Engelschen haalden, onder talrijke verliezen, den band naauwer aan van alle kanten en velen dier dapperen werden door moedeloosheid geneigd zich over te geven, na eerst zich verzekerd te hebben, dat zij niet als rebellen, maar als krijgsgenegen behandeld zouden worden. Schande en oordeel over de Engelse barbaren, dat zulke dappere verdedigers van huis en van grond in wetigen oorlog dat als een gunst moesten vragen!

Intusschen blijkt dat het getal der strijdenden, die zich overgaven, geen 5000 maar 900 man bedraagt met een kanon en 1000 paarden. De rest weigert echter alsnog zich aan de overgave te onderwerpen. Hunter is dus genoodzaakt weer te gaan vechten. Intusschen slopen reeds enkele honderdtallen Burgers door de mazen.... Wie weet of er nog niet meer ontsnopen. Toch is de slag zwaar en — de invloed er van zal zeker zich ook Noordelijk doen gevoelen. Want de 3 à 4 divisiën, die dit hoorje Boeren samendrongen, komen nu minstens voor een derde los en kunnen nu ook Noordelijk gaan naar de Vaal en daarover. Daar, doch meer Westelijk, hield Chr. de Wet zich nog altijd staande kort bij die rivier. Naar het schijnt heeft hij daar in de richting van Klerksdorp (Transvaal) willen doorbreken en zich met de la Rey vereenigen bij Rustenburg. Volgens den een zou hem dat wel gelukken, volgens den ander niet. De laatste meenen, dat hij reeds door Broadwood van den eenen en Methuen c.s. van den anderen kant zou omsingeld zijn, en dat zijn overgave slechts een kwestie van een dag zou zijn.... De anderen echter tellen Methuen niet veel en meenen, dat ook diens troepen evengoed als die van Broadwood te zeer gedund zijn om de Wet vast te houden. Wij hopen dit en zijn niet zonder verwachting. Zeker is intusschen, dat een klein deel zijner troepen onder zijn broeder Piet zich, wijl afgesneden, heeft overgegeven. Gelukkig heeft het zich niet bevestigd, dat de President van den Vrijstaat is gepakt door de Engelschen. Hij moet nog altijd bij de Wet zijn. Of ook onze oud-artillerie officier Keulemans bij hen is, weten wij niet, al vermoeden wij 't ook.

In de Transvaal is de staat van zaken alsnog beter. De geheele Westerstreek, die men onderworpen waande, is weer in opstand gekomen, zoodat de la Rey's commando's zeer zijn versterkt. Daardoor was deze in staat Methuen zich van 't lijf af te houden in 't Rustenburgsche, Baden-Powell in Rustenburg zelve te belegeren, en de hulp van Pretoria, onder Hickman tot ontzet afgezonden, te noodzaken tot terugkeer. Zelfs zend hij troepjes in de richting van Zeerust (Westwaarts) zoodat de Engelschen hunne konvoien, daar over 't spoor van Mafeking gekomen, niet meer naar Pretoria durven afzenden. Ook Noord van deze stad blijven de Boeren zich, zij 't in kleinen getale, handhaven. En bovendien. Roberts heeft zijn tocht over Middelburg naar 't Lijdenburgsche, waar President Kruger is, reeds moeten opgeven. Niet, omdat de Burgers hem te machtig waren. Neen, 't schijnt ons zelfs toe, dat zij zich daar wel wat al te zeer in getal hadden verzwakt. Maar vooral zag Roberts zich daartoe genoopt door de zwakte zijner troepen, de weinige voorraad die zij bij zich hadden en — de nijpende koude. De verliezen waren daardoor aan manschappen en trekkieren zoo zwaar, dat aan voorttrekken verder niet kon gedacht worden. Ook schijnt Buller, meer Oost, ook niet spoedig genoeg in Noordelijke richting op te hebben kunnen rukken, zoodat inderdaad de geheele optocht en de omsingeling van L. Botha totaal is mislukt. Dat deze nu wel niet na zal laten de zwakke, maar geduchte verlangde linie van Roberts overal aan te vallen, mogen wij voor zeker houden. Ook kan Buller maar niet vorderen noch den spoorweg

naar Natal afdoende beveiligen. President Kruger blijft te Machadodorp zich krachtig houden, ongeschokt en opgewekt, naar alle kanten zijne bemoeiende woorden verspreidend. Toch zijn ook daar de moeilijkheden vermeerdert, omdat de Engelschen alle Boeren-vrouwen mededogenloos uit Pretoria hebben verwijderd. De meesten zijn in Barberton. In China kwam geen betekenende verandering. De Mogendheden moeten eerst wachten op de aankomst der versterkingen alvorens zij hunne troepen kunnen bevelen naar Peking op te trekken. Ook is er geen overeenstemming over het bevelhebberschap. Engeland zal nu Rusland navolgen en ook op eigen hand oprukken op hoop, dat anderen zullen helpen. Intusschen is de meening zekerheid geworden, dat de gezanten nog leven. Duizenden bij duizenden Christenen worden echter in 't binnenland vermoord. Welke droeve vruchten van een verblind heidendom en een recht vertrapend Christendom, dat bij monde van den Duitschen Keizer slechts weet van wraak tot verdelding toe!

Italië heeft eensklaps zijn koning verloren. De ridderlijke Humbert is Zondagavond door de hand eens moordenaars te Monza met revolverschoten geveld. . . . Anarchistische gevoelens waren de drijfveer. Doch wat baat het dezen aan God noch gebod geloovende rampzaligen. Niets dan de reactie in de hand werken. En bovendien, ook al waren hunne bedoelingen goed, God, die regeert, zal zulke misdrijven zeker straffen. Ontferme Hij zich over Europa's landen en volkeren bij steeds toenemenden afval!

NOORDRIJ.

Het „Christelijk Nationaal Boeren-Comité“, dat verleden najaar te Amsterdam is opgetreden om de stamverwanten in Zuid-Afrika in hun oorlogslijden te steunen, heeft een boekje van 88 blz. postformaat uitgegeven, getiteld „*Voer de Boeren*“. Daarin wordt de geschiedenis van het Comité en zijn gehouden meetings en arbeid, met rekening en verantwoording, duidelijk aangegeven. Het boekje bevat ook zeer goede portretten van de hh. Fischer, Wolmarans en Wessels, de Afgevaardigden der beide Republieken. Het zal een der historische bescheiden van dezen gewelddadigen oorlog blijven.

De zaak van het Comité verdient allen steun. Samentrekking van krachten wordt ook in dezen noodig.

Het bestuur bestaat uit de heeren: H. Bijleveld Voorz., Dr. J. C. Breen Sec., en J. C. Weisz Jr. Pennmr.; alsmede H. M. Dercksen, H. J. Emous, Jb. van Oversteeg, Dr. J. C. Sikkink, R. C. Verweijck en P. J. W. Wellensiek.

Het He-Kamerlid, de heer Staalman, heeft zich, als bekend is, door giften te verzamelen, het lot aangetrokken der 13 Juli j.l. te Helder omgekomenen, bij het springen van gevonden ongebusten granaten. Twee der gedooden laten weduwen en 15 kinderen achter; drie anderen waren broodwinners voor bejaarde ouders; de negen andere verminkten moeten voor vrouwen, ouders en 20 kinderen zorgen.

De heer K. te Cointre te Middelburg zal ten voordeele dier ongelukkigen een boekje uitgeven, geschreven door den Herv. predikant C. van Koetsveld te Goes en getiteld „*Eene Werkstaking*“, voorafgegaan door eene beschrijving der ramp.

Door gemelde vergadering van 25 Juli is besloten, dat het Gymnasium te Zetten door Dr. W. H. Kramer en de andere leeraars a.s. 1 Sept. zal voortgezet worden.

We vernemen met zekerheid, dat de CENTRALE Pastorale Conferentie D. V. zal gehouden worden Dond. 30 Aug. a.s. te Zeewijk.

Buitenlandsche Kerken.

De Synode der Christ. Geref. kerk in N.-Amerika. De Christ. Geref. kerk hield hare twee-jaarlijkse Synode van 20—29 Juni te Grand Rapids. De praeses der vorige Synode Ds. Manni hield 's avonds te voren de openingsrede, waarbij hij uitging van het woord des Heeren tot de gemeente van Filadelfia Openb. 3: 8.

Tot praeses werd gekozen Ds. A. Keizer en tot scriba Ds. F. M. ten Hoor.

Van de Gereformeerde kerk was afgevaardigd Dr. J. Karsten, van United Presb. Church Dr. J. A. Reed, die namens hunne kerken de Synode toespraken. De eerste sprak den wensch uit, dat er meer toenaadering mocht komen tusschen de Geref. en Christ. Geref. kerken, waarom hij hoopte, dat de Christ. Geref. kerk op de Synode der Geref. kerk zich zou laten vertegenwoordigen.

De laatste zeide van de United Presb. Church, dat zij streng houdt aan de Calvinistische leer, uitgedrukt in de Westminsterse Belijdenis. Zij gebruikt voor het gezang bij de godsdienstoefeningen alleen de Psalmen, of zoolks zij het uitdrukken „de geïnspireerde liederen“. Deze kerk is tegen geheime genootschappen. Hij herhardt het groot verlies, dat de Christ. Geref. kerk geleden had in den dood van Prof. Dr. Beuker, een man die ook onder hen bekend en zeer geacht en gewaardeerd was wegens zijn bekwaamheid en edel karakter. Hij wenscht, dat de Heere voor dezen Elia een Eliza teruggeve.

Het Amerikaansch Traktaatgenootschap had zich op de Synode laten vertegenwoordigen door zijn secretaris Dr. J. W. Brooks, die mededeelingen en inlichtingen gaf aangaande den arbeid van het Genootschap, dat zich ten doel stelt den Bijbel, Christelijke boeken en traktaates in vele talen over te brengen en te verspreiden. Vele belangrijke zaken werden door de Synode behandeld. De voornaamste in het verslag genoemd zijn de Theol. School en de Zending.

Dat de bespreking der Theol. School vooral ditmaal bijzonder belangrijk was, ligt voor de hand, omdat de plaats van wijlen Prof. Beuker weer moest aangevuld worden. Eer men tot de benoeming overging, werd besloten, dat de te benoemen Professor des

noods ook in het Engelsch onderwijs moet kunnen geven, en dat de benoeming van een Professor geschiedt voor den tijd van zes jaren. Dit laatste werd besloten naar aanleiding van een voorstel, om bij de benoeming van een Professor di te doen voor den tijd van zes jaren, als de benoemde nog geen bewijzen van bekwaamheid als Professor gegeven had.

Gekozen werd Ds. F. M. ten Hoor met wien DD. G. de Jong en A. Keizer op het drietal stonden. Voor het uiteengaan der Synode moest de gekozen beslissen; wat hij gedaan heeft, door de benoeming aan te nemen. Dat de bekwaamheid van Ds. ten Hoor door de Christ. Geref. kerk erkend wordt, blijkt uit deze benoeming. Zegene de Heere dezen broeder in den arbeid tot opleiding van dienaren des Woords, en stelle Hij hem tot een rijken zegen voor School en Kerk. Wij bieden hem bij dezen onze hartelijke gelukwensching.

Met betrekking tot de Theol. School werd bepaald, dat het litterarisch departement uitgebreid zal worden tot een „Academie“ (gelijkaardig met een gymnasium bij ons) met een vierjarigen cursus. Tot die academie kunnen ook jongelingen worden toegelaten, die later niet in de theologie studeeren. Voor hen, die later overgaan tot de Theol. School, komt bij die 4 jaren nog een jaar propaedeutische.

Het tweetal docenten in de letteren zal verdubbeld worden. De benoeming van die twee nieuwe docenten is aan het Curatorium opgedragen.

Naar aanleiding van een voorstel eener Classis, dat de Synode bepale, dat geen Classis het recht heeft, iemand te examineren, die niet aan de Theol. School of een andere Gereformeerde inrichting zijne opleiding gehad heeft, sprak de Synode zich aldus uit: „Aangezien de kerk als regel de beroepbaarstelling aan het Curatorium toevertrouwd heeft, moet voorts ieder, die in de Christ. Geref. kerk wenscht te dienen, langs dezen weg tot het ambt komen. Studen en, die aan niet Gereformeerde inrichtingen hebben gestudeerd, moeten minstens een jaar de lessen in de theologie aan de eigen inrichting hebben bijgewoond.“

Inzake de Zending onder de Heidenen was een voorstel ingediend, om een tweede arbeidsveld te kiezen. Wij meenen uit het verslag te moeten opmaken, dat dit voorstel voortgekomen is uit de overweging, dat de arbeid onder de Zuni's en Navajo's niet die vruchten afwerpt, die sommigen er van verwachtten.

De Synode heeft dit voorstel verworpen, en besloten zich vooralsnog tot den arbeid onder de beide genoemde Heidenische stammen in het Westen der Ver. Staten te bepalen en er naar te streven hun den Bijbel in hunne taal te bezorgen.

Thans arbeiden aldaar Ds. Frieling en br. van den Wagen. Om Frieling niet alleen te laten gaan, heeft men v. d. Wagen met hem uitgezonden, hoewel deze zijn studien nog niet voltooid had. De Synode heeft nu besloten, dat deze broeder door een Classis zal worden geëxamineerd, om hem na gunstigen uitslag tot de bediening des Woords en der Sacramenten toe te laten.

Op de vraag, hoe te handelen met Zuni's, die g'loovig geworden tot de gemeente wenschen toe te treden, maar door Roomsche priesters gedoopt zijn, heeft de Synode antwoord: dat die Doop niet erkend kan worden, aangezien zij zonder kennis van de Christelijke leer gedoopt zijn.

Bepaald wordt, met een viertal kerken correspondentie te oefenen, hetzij door persoonlijk bezoek harer Synodes, hetzij door brieven. Met de „Associated Presb. Church“ en „The Southern Presb. Church“ is alleen schriftelijke correspondentie aan te bevelen, omdat zij ook wel aan de Westminsterse Belijdenis vasthouden maar niet ingaan tegen geheime genootschappen.

Over de geheime genootschappen werd een breed rapport voorgelezen, waarin vooral op het zondige en schadelijke van die genootschappen gewezen wordt. Dit rapport zal als een vlugschrift uitgegeven en verspreid worden in het Engelsch, Hollandsch en Duitsch.

De Nat. Christ. Association gevestigd te Chicago, die zich ten doel stelt den aard en de strekking der geheime genootschappen aan te toonen en aan te wijzen, hoe zij bestreden moeten worden, verzocht de Synode een afgevaardigde te benoemen voor hare jaarlijkse conventie. Deze Association heeft reeds den steun van 20 orthodoxe kerken in N.-Amerika. Aan haar verzoek werd voldaan door de benoeming van Ds. J. Groen, die bijkens vroegere artikelen in „de Wachter“ zich met de beginselen en werkzaamheden van vele dezer genootschappen op de hoogte gesteld heeft.

De Synode besloot ook een woord van sympathie te richten aan de stamgenooten in Zuid-Afrika en dit te adresseeren aan Dr. Leyds.

SCHOLTEN.

Voor eenigen tijd was er sprake van om te Lausanne de oude St. Franciscus-kerk te sloopen, waar in de 16e eeuw Theodorus Beza en Peter Viret in predikten tot hun vertrek naar Genève in 1558. Door de gezindheid der openbare meening is dit plan afgewend. In de zitting van den gemeenteraad werd 10 April met eene meerderheid van 53 stemmen, zelfs van socialist, de slooping verworpen, maar besloten tot restauratie van de kerk.

Volgens de „Aurore“, een Canadeesch blad, bedraagt de Roomsche bevolking in de Ver. Staten 10,129,677 zielen.

In het paviljoen voor juwelen op de Parijsche Tentoonstelling is een diamant uit Kimberley, die voor tien miljoen francs verzekerd is. De vitrine, waarin de steen ligt, wordt voortdurend door vier oppassers bewaakt. Hij is fraaier dan de „Regent“, dan de „Schah“, dan de „Groot Mogol“ en de „Kohinoor“, die in 1851 op de Londense Tentoonstelling prijkte. Deze steen heeft nog

geen naam. De kast met den diamant wordt 's nachts voor de veiligheid in een kelder nedergezet; evenals de „Regent“ in het Louvre.

In de zitting van het historisch en oudheidkundig genootschap te Genève, 22 Maart gehouden, hield de heer A. Cartier een voordracht over eene in 1574 gedrukte handeling „Over het recht der magistraten enz.“ Dit geschrift is opmerkenwaardig om den kloekmoedigen inhoud der daarin blootgelegde staatkundige beginselen, die dienden „om de soevereiniteit des volks te proclameeren“. De heer Cartier heeft op grond van de uitreksels der registers van den kleinen raad van Genève betoogd, op een wijze die men „niet zal kunnen tegenspreken“, zegt de berichtgever, dat dit kleine traktaat, waarvan men den opsteller nog niet kende, van Theodorus Beza zelf is. En dat dit boek hetzelfde is, waarvan de raad om binnenlandsche en buitenlandsche politieke redenen in 1573 de uitgave heeft verboden! Deze memorie moet daarom bijzonder belangrijk zijn met het oog op de geschiedenis der democratie.

†.

GEREF. VER. VOOR DRANK-BESTRIJDING.

Opgericht 8 Maart 1900.

Den 25en Juli werd te Zwolle de 1e algemeene vergadering dezer Vereeniging gehouden, die ten deele voor huishoudelijke werkzaamheden, ten deele voor publieke toelichting van het streven dezer Vereeniging bestemd was. Hoofdzak van de agenda was de behandeling der Concept-Statuten.

Bij de bespreking van art. 1, dat den grondslag der Vereeniging aangeeft, werd breedvoerig en ernstig gediscussieerd over de juiste formulering van alin. 3. Hierbij bleek, dat alle leden van oordeel waren, dat de heersche drinkgewoonten, d.w.z. het geregeld gebruiken van alcoholische dranken bij allerlei gelegenheden in het leven van particuliere personen, vereenigingen en maatschappelijke instellingen een krachtigen steun voor het „alcoholisme“ zijn, en dat het den Christen niet past daaraan mede te doen. Na geringe wijziging werd art. 1 in zijn geheel aangenomen. Het luidt aldus: „De Geref. Vereen. voor Drankbestrijding stelt zich op den Grondslag van Gods Woord, naar de opvatting van de drie formulieren van eenigheid, en gaat dienovereenkomstig uit van de volgende beginselen:

- a. dat de zonde nimmer in eenige stof zelee gelegen is, dus ook niet in de alcoholische dranken als zodanig;
- b. dat onder bepaalde omstandigheden, of in het persoonlijk leven, of in algemeene tijds-omstandigheden, het niet-gebruiken van deze dranken tot de eere van God en tot welzijn van den naaste strekken kan;
- c. dat de tegenwoordige tijdsomstandigheden het geregeld gebruiken van alcoholische dranken door den Christen, als een steunen van de drinkgewoonten, veroordeelen.

Lang werd berandslaagd over art. 4, bedoelende de omschrijving van de wijze, waarop de leden in hun optreden tegen het alcoholisme hunne instemming met art. 1, alin. 3 zullen doen uitkomen. Bij den algemeenen wensch om niemand uit te sluiten, die werkelijk met de Vereeniging sympathiseert en instemt met art. 1, waren toch bijna allen overtuigd, dat het weglaten van eene dergelijke omschrijving de kracht van het optreden der Vereeniging breken zou.

In de toelichting door het moderamen werd vooral op den voorgond gesteld, dat in dit artikel noch van eene gelofte, noch van eene belofte, noch van eene verbintenis voor het leven sprake is; doch dat de ernst der leden in het bestrijden der drinkgewoonten dient uit te komen en dat dit moeilijk denkbaar is, tenzij minstens het zoeken van den alcoholischen prikkel door het gebruik van gedistilleerd wordt nagelaten. Art. 4 wordt daarna onveranderd met algemeene stemmen aangenomen. Het luidt aldus: „Leden der Vereeniging kunnen zij zijn, die instemming betuigen met grondslag en doel en dit betoonen door zich van alle alcoholische of alleen van gedistilleerde dranken te onthouden.“ Nadat de statuten in hun geheel waren vastgesteld, werd besloten hieraan zoo spoedig mogelijk publiciteit te geven.

De voorgestelde naam „Gereformeerde Vereeniging voor Drankbestrijding“ wordt tegenover andere namen gehandhaafd, op grond van de overweging, dat het woord „drankbestrijding“ in hier bedoelden zin burgerrecht verkrengen heeft en voor het volk het meest dienstbaar is, en men zich nimmer wachten kan voor hen, die met eene zucht tot ridiculiseeren behept zijn.

Na gehoorde verkiezing wordt het bestuur der Vereeniging aldus samengesteld: Ds. W. H. Gispén Jr., Baarn, Voorzitter; Ds. C. M. W. Plet, Wezep Vice-Voorz.; Ds. W. A. Dekker, Hoogeveen, Penningm.; Dr. J. H. A. v. Dale, Veldwijk, Assessor; J. Minderaa, Helmersstraat 217, Amsterdam, Secretaris.

De volgende vergadering zal gehouden worden in het laatst van Juli of begin van Augustus 1901 te Rotterdam.

De lezing door Ds. W. H. Gispén Jr. op de middagvergadering gehouden, zal door de Vereeniging worden uitgegeven.

J. MINDERAA, Secr.

VERSLAG VAN DE PROVINCIALE DIACONALE CONFERENTIE

van de Geref. Kerken in Zuid-Holland

gehouden te Schiedam

op Woensdag 13 Juni 1900

in het kerkgebouw aan de Plantage (Lange Nieuwstraat).

(Verloof van No. 30).

De afgevaardigde van Hazerswoude vervolgt: Broeder Ter Weene uit Rotterdam en anderen uit groote steden hebben het over de armen, bij de Diaconale komende, als bij eene financiële commissie, waar zij op het nummer worden afgeroepen om de gaven in ontvangst te nemen. Dat is de grootste verlag, die wij hun kunnen aandoen. Onze Heiland heeft niet gewacht, tot de ellendi-

gen tot Hem kwamen, maar Hij is tot hen gegaan en heeft den dooven het gehoor en den blinden het gezicht gegeven, om van het sentiment van die genezing gebruik te maken, om hen tevens uit hunne diepe geestelijke ellende te verlossen. De gave der genezing ging gepaard met de genezing der kranke ziel. In de geschiedenis der tien melaatschen kunnen wij opmerken, wat de Heere in het werk der barmhartigheid met ons voorheeft en van ons eischt. Jezus is op weg naar Galilea. Tien melaatschen verheffen hunne stem: „Heere, zoo Gij wilt, Gij kunt ons genezen.“ En het antwoord luidt: „Gaat heen en vertoont uzelf den priester.“ De melaatschen gaan weg en onderwijl zijn zij allen genezen. Van den priester wederkomende, komt er een terug en bewijst dankbaarheid en looft en prijst den Naam des Heeren. En Lucas 17 legt er den nadruk op: „En deze was een Samaritaan.“ En de Heere vraagt: „Zijn er niet tien genezen; waar zijn de negen, is geen van hen gekomen om den Heere lof te bereiden?“

Zie daar juist in het werk der barmhartigheid, in het bedeelen en onderstand geven aan de armen onze roeping: den Heere lof te bereiden. Wij moeten de armen van 's Heeren gemeente niet als eene soort mindere menschen beschouwen, die als voor eene financiële commissie voor onze tafel komen, en wien we, naar ze het waardig zijn, f 2,50 of f 1,— geven. Neen, we moeten als diakenen gaan en hen in huis bezoeken, en naar den welstand vernemen. Dan zijn we ook wel voldoende op de hoogte van wie waarlijk armen en nooddriftigen zijn, gelijk het Bevestigingsformulier zegt. Hen uit maatschappelijke ellende opheffende, moeten wij hen op de eenzaamheid der gemeente wijzen en te gelijk hun uit het Woord Gods troostrijke redenen toespreken, met hen bidden in den weg der broederlijke liefde en in broederlijke gemeenschap. We moeten naar Gods Woord terug, we moeten weer diakenen worden, zooals Handelingen 6 ze ons tekent.

De Voorzitter, die reeds enkele malen den stroom van het debat had willen stuiten, door, zooals de gewoonte van de vorige Conferentie is geweest, naar de conclusie van de adviseurs te vragen, geeft nu dezen het woord.

De Ringvalda betreurt het, dat ZEW's collega vertrokken is, toen deze vraag pas ter tafel was. Hoewel hij ook niet begreep, wat de afgevaardigden bedoelden, toch hebben wij dit door de bespreking wel eenigermate gevoeld. En dan komt hem voor, als wij de vraag zoo beschouwen, kan het antwoord zeer kort zijn, namelijk ait, dat alle ambtsdragers het hunne doen, om de gemeente, én de rijkere, én de armeren, voor te lichten omtrent hunne roeping tegenover den Heere. Wij hebben gemerkt, dat de verhoudingen niet zuiver zijn. Laat de bedienaar des Woords op den kansel, gelijk gezegd is, de roeping van de rijken tegenover de armen en van de armen tegenover de rijken in beter licht stellen; laten de opzieners niet vergeten in het huisbezoek hier nadrukkelijk den nadruk op te leggen, en laten de broeders diakenen er van doordrongen zijn, dat niet hunne roeping alleen is het uitdeelen aan de armen, maar ook, gelijk is opgemerkt, om met vertroostende redenen uit Gods Woord hen voor te lichten, en hen op te heffen uit de positie, waarin zij verkeerden.

Wanneer dit gedaan wordt, aan de rijken duidelijk gemaakt wordt, de roeping die zij hebben en dat de armen evengoed als de anderen broeders en zusters zijn en in de gemeente van Christus volstrekt niet onderstaan; wanneer aan de armen duidelijk gemaakt wordt, dat het volstrekt geen schande is arm te wezen; dat de Heere God in zijn Woord bevelen heeft, dat zij in den weg van arbeid hun brood moeten zoeken, maar ook gezegd heeft, dat zij in de gemeente precies gelijk zijn, nogmaals, wanneer rijken en armen door de dienaars des Woords, ouderlingen en diakenen aldus worden bewerk, dan zal men op den weg zijn om den armen der gemeente die plaats der eere in de gemeente te geven, die hun van Christus' wege toekomt.

Spreker geloof niet, dat er nog iets te zeggen is; de bijzondere omstandigheden zijn overal anders.

De Voorzitter vraagt, of de afgevaardigden zich hiermede kunnen tevreden stellen. Zij zullen begrepen hebben, dat over deze vraag niets anders dan een wenk is te geven. Hem komt het voor, dat de geachte adviseur de zaak in het juiste licht stelde.

Het doet den afgevaardigde van Leiden genoegen, dat de zaak zoo rijp is besproken. Er is eene gedachte ingeslopen, die niet de juiste is. Misschien zijn wij wel te bescheiden geweest, toen wij spraken, dat er in onze en andere gemeenten meer geld inkam voor de kerk dan voor de armen. De bescheidenheid gebod Leiden A, hier in de eerste plaats Leiden A te noemen.

Maar dat is niet de meening, allermindst niet. Wij vonden het alleen onbescheiden, in de eerste plaats andere gemeenten te noemen. En juist dit gaf ons een vlekje in het debat. Wij betuigen ten eerste onzen dank aan den geachten adviseur, voor het woord door hem gesproken. En nu zullen wij van dit woord afstappen en resten ons andere zaken. Daarom wensch ik het volgende in overweging te geven:

„De Conferentie spreekt den wensch uit, dat de diakenen, in de gemeente teruggekeerd, den predikant dringend verzoeken, minstens eenmaal per jaar eene preek te wijden aan de verhouding der gemeente tot de armen.“

Ds. Los van De Lier stelt de volgende aanvulling voor op de conclusie, door Leiden uitgesproken: „Wanneer door den dienst des Woords dat besef niet diep bij de gemeente wordt ingedragen, dan wenden de diakenen zich tot den Kerkeraad en dan tot de Classis.“ Maar om een voorschrift te geven aan den predikant, dat strijdt.

De Voorzitter gelooft, dat het dien weg op moet, dit is zeer zacht, zoo zacht mogelijk. De afgevaardigde van Leiden ziet in zijne

conclusie geen bezwaar. Hij sprak niet van voorschrijven, maar van beleefd en dringend verzoeken. Wij hooren helaas! op den kansel niet te veel hiervan. De gemeente is er niet genoeg van doordrongen. Met een enkel woord kan hier niet over geprekeet worden. Dat is de bedoeling, dat de predikant eens een toepasselijke tekst kiese. Wij willen den predikant niet dwingen, u moet daarover spreken, maar het hem beleefd verzoeken.

De afgevaardigde van Maassluis heeft het laatst het woord en zal zeer kort zijn. Het verbaast hem, dat onze broeders uit Leiden met een motie komen, dat onze diakenen aan de predikanten zouden verzoeken, om daarover te spreken. Hij kan zich heusch niet voorstellen, dat er een predikant is, die dat niet doet. Of het moest er een zijn, die den Heidelbergse Catechismus niet behandelt.

(Wordt vervolgd.)
L. MEESTERS, Scriba,

Rotterdam.

Boekaankondiging.

De Oefenschool des Gebeds. Zestal Leerredenen door D. C. P. Sluyter, in leen Dienaar des Woords te Coertoom. Uitgegeven ten voordeele eener op te richten Chr. School in het van Lennep-kwartier. Middelburg, K. le Cointre 1900.

In de kracht van zijn leuen werd Ds. Sluyter ten vorigen jare aan zijne bediening ontrukt. Maar hij liet een zestal leerredenen achter, die door hem reeds in de kerk te Coertoom waren uitgesproken en thans door de goede zorg van zijn broeder, Ds. Sluyter te Maassluis, in het licht zijn verschenen en door zijn vriend, Ds. van der Velden te Klundert, van een kort inleidend woord zijn voorzien. De leerredenen trachten saam en in onderling verband in het licht te stellen, wat des Heeren Woord ons onderricht van het gebed, en de gemeente door Gods genade tot volharding in het gebed aan te sporen. Zij handelen achtereenvolgens over: Tot wien te bidden; den ootmoedigen geloovige; gebedsgestalte en voorbede; inhoud des gebeds; het volharden in het gebed, en gebedsverhooring. Gelijk zij met veel zegen werden aangehoord, kunnen zij ook bij lezing velen tot leering en troost verstrekken.

Christelijke Scheurkalender Barnabas voor het jaar 1901. Prijs 50 cent. Middelburg, K. le Cointre.

Nog is de helft van het loopende jaar niet verstreken, of de heer le Cointre verast ons reeds met de aankondiging van een Scheurkalender voor 1901. Het is de Christelijke Scheurkalender Barnabas, dien hij thans voor den derden jaargang aan het publiek aanbiedt. Het schild stelt de barmhartigheid op het slagveld voor, en toont ons een ambulance-wagen, omgeven door gewonden en stervenden, die liefderijk door geneesheeren en zusters worden verpleegd. Het levert een bewijs, dat de uitgever zijne belofte nakomen zal, om ook aan dezen derden jaargang van Barnabas de noodige zorg te besteden. De prijs van den Scheurkalender is slechts vijftig cents. En voor vijftig cents daarboven ontvangt men er dan nog een mooi boek bij, getiteld *Lijden en Strijden*. Genoeg, om dezen Christelijken Scheurkalender een ruim debiet toe te wenschen.

Geschiedenis der laatste 250 jaren beschreven voor het Nederlandsche volk door P. Vergers. Goedkoopje, opnieuw beeerkt en tot op onze dagen bijgewerkte uitgaaf. 2e druk. Doesburg, J. C. van Schenk Brill 1900.

De Uitgever van Schenk Brill te Doesburg bewijst aan velen een goeden dienst met het opnieuw ter perse leggen van dit werk van den gunstig bekenden Schrijver P. Vergers. De geschiedenis der laatste 250 jaren is over het algemeen niet zoo bekend als de tachtig-jarige oorlog, die daaraan voorafgegaan is. En toch is ook die tijd rijk aan zegeningen, welke God aan ons land en volk bewezen heeft. Vergers beschrijft ons die roemrijke en schoone historie in levendigen, opgewekten, boeienden stijl, en zijne beschrijving is bijgewerkt tot op onze dagen toe. Van harte bevelen wij daarom deze uitgave aan. Wij moeten het verleden kennen, om het beden en in dat heden onze roeping te verstaan. De Uitgever deed zijn best, om deze Geschiedenis van Vergers zoo aantrekkelijk mogelijk te maken. Ze verschijnt in twaalf of dertien afleveringen, met minstens twaalf keurig bewerkte platen. De eerste aflevering is 48 bladzijden groot, is zorgvuldig met eene duidelijke, heldere letter gedrukt, en toch zoo, dat er op eene bladzijde heel wat te lezen staat; en zij bevat ook nog eene plaat, voorstellende den heldendood der Friezen. Deze aflevering kost slechts twee en dertig en een halve cent. Voor ruim vier gulden is men dus in het bezit van heel het werk. En dan ontvangen de intekenaren nog gratis eene premieplaat erbij, voorstellende den vierdaagschen zeestag. Moge de Uitgever door een groot getal intekenaren voor deze zijne goede zorgen worden beloond!

De Handelingen der Apostelen uitgelegd door Johannes Calvin. Opnieuw uit het Latijn vertaald, naar de editie van Baum, Cunitz en Reuss door Ds. G. Wielenga. Twee deelen. Kampen, J. H. Kok. 1899. 1900.

Men kan den Bijbel lezen op verschillende manier en met onderscheidene bedoelingen. Men kan hem onderzoeken met het oog op de talen, waarin hij geschreven werd; met het oog op de geschiedenis, welke hij verhaalt; met het oog op de historie van het volk van Israël of de wording van het Christendom. Maar men kan hem ook lezen als het Woord Gods, dat ons gegeven werd tot leering, tot wederlegging, tot verbetering, tot onderwijzing, die in de rechtvaardigheid is. En zoo las hem Calvin. Hij verwaarloost de taalkundige in de geschiedkundige verklaring niet. Integendeel; in dit opzicht staat hij ver boven alle uitleggers der Schrift,

